

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 113/2013-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. marca 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. K., B., a JUDr. P. P., P., vo veci namietaného porušenia ich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obdo 36/212 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. K. a JUDr. P. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. decembra 2012 doručená sťažnosť Ing. J. K., B. (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), a JUDr. P. P., P. (ďalej len „sťažovateľ 2. rade“, spolu len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obdo 36/2012 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že najvyšší súd v označenom konaní odmietol dovolanie sťažovateľa v 1. rade, ktorý v bližšie neidentifikovanom konaní namietal, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom z dôvodu, že *„súd znemožnil odporcovi, aby tento mohol byť zastúpený pred súdom, napriek tomu, že mu to umožňuje § 24 O.s.p., - účastník sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom“*. Sťažovateľ v 1. rade tvrdí, že súdy dostatočným spôsobom nevysvetlili, prečo nezistili prípustnosť dovolania. Odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu považuje za nedostatočné, predstavujúce nedostatočný základ pre jeho výrok, lebo najvyšší súd v potrebnej miere nevysvetlil, na základe akých právnych úvah rozhodol. Sťažovatelia ďalej namietajú, že *„najvyšší súd v rámci dovolacieho konania neaplikoval relevantné ustanovenia O.s.p. podľa ich účelu a zmyslu nerešpektujúc sťažovateľov, preto je jeho postup v okolnostiach prípadu nelegitímny a právne neakceptovateľný“*.

Sťažovatelia na základe uvedeného žiadajú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa Ing. J. K., bytom B. a v spojení s tým aj splnomocneného zástupcu JUDr. P. P., bytom P., s adresou na doručovanie B., podľa čl. 46 ods.1 Ústavného zákona č. 460/1992 Zb.z. a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivý proces a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrana ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu SR sp. Zn. 3 Obo 36/2012 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. Zn. 3 Obo 36/2012 Ústavný súd zrušuje.

3. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi Ing. K. a JUDr. P. P. primerané zadosťučinenie každému v sume 5.000.-Eur, ktoré je povinný NS SR vyplatiť do 2 mesiacov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V úvode ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľov nespĺňa všetky náležitosti predpísané zákonom, pretože ani jeden zo sťažovateľov nepriložil k sťažnosti splnomocnenie pre advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom ani kópiu uznesenia ako výsledok postupu najvyššieho súdu v napadnutom konaní, na základe ktorého sa domnievajú, že došlo k porušeniu ich označených práv postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd v takýchto prípadoch štandardne zasiela výzvu na odstránenie nedostatkov podania s ich špecifikáciou, v akom smere je potrebné sťažnosť doplniť, resp. odstrániť nedostatky, spolu aj s poučením o následkoch nesplnenia takejto výzvy. V posudzovanom prípade však ústavný súd od takejto to výzvy upustil, pretože na základe podkladov, ktorými disponoval (zaobstaral v súčinnosti s Okresným súdom Pezinok), dospel k záveru, že ani prípadné doplnenie sťažnosti by za žiadnych okolností nemohlo viesť k inému výsledku tohto konania.

Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní tiež sústredil na posúdenie, či sťažnosť sťažovateľa v 2. rade nebola podaná zjavne neoprávnenou osobou. Sťažovateľ v 2. rade ako

všeobecný zástupca – fyzická osoba – zastupoval sťažovateľa v 1. rade v konaní vedenom pred všeobecným súdom. Sťažovateľ v 2. rade namieta porušenia označených práv postupom najvyššieho súdu v označenom konaní, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa v 1. rade. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu z 27. septembra 2012 v napadnutom konaní, z ktorého vyplýva, že Okresný súd Pezinok uznesením sp. zn. 9 Cb 34/2008 z 11. augusta 2011 nepripustil sťažovateľa v 2. rade, aby zastupoval sťažovateľa v 1. rade v konaní ako občiansky zástupca, z dôvodu, že sťažovateľ v 2. rade vystupuje v rôznych veciach opätovne ako zástupca. Proti uvedenému uzneseniu prvostupňového súdu podal sťažovateľ v 1. rade odvolanie, o ktorom rozhodol odvolací súd tak, že uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal sťažovateľ v 1. rade dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd v napadnutom konaní. Práve postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní malo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľov.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba uplatní svoje právo v súlade so zákonom ustanovenými podmienkami, orgány súdnej moci majú povinnosť umožniť každému, aby sa uplatnením práva zaručeného čl. 46 ústavy stal účastníkom súdneho konania (II. ÚS 14/01).

Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba jedine v záujme ochrany svojich základných práv (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06). Sťažovateľ musí teda namietať porušenie svojich základných práv, pričom v spojení s konaním pred všeobecným súdom to prichádza do úvahy len vtedy, ak je účastníkom súdneho konania, v ktorom namieta porušenie svojich základných práv (m. m. II. ÚS 3/05).

Ústavný súd v posudzovanom prípade napriek tomu, že sťažovateľ v 2. rade nevystupoval v napadnutom konaní ako účastník, ho považoval za účastníka konania v tej časti, v ktorej sa riešila otázka splnenia podmienok na jeho pripustenie ako občianskeho zástupcu, teda v tej časti, kde sa rozhodovalo aj o jeho právach. Keďže predmetom

rozhodovania bolo práve pripustenie, respektíve nepripustenie sťažovateľa v 2. rade ako občianskeho zástupcu, a toto rozhodovanie má bezprostredný vplyv na jeho postavenie v konaní vedenom pred Okresným súdom Pezinok (sp. zn. 9 Cb 34/2008) s priamym dopadom na jeho práva, ústavný súd nepovažoval sťažovateľa v 2. rade v okolnostiach prípadu za neoprávnenú osobu na podanie sťažnosti.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97).

Jadrom námietok sťažovateľov je nesúhlas s postupom najvyššieho súdu, ktorý je podľa nich arbitrárny, porušujúci ich označené práva. Sťažovatelia teda namietajú, že im nebola poskytnutá súdna ochrana v kvalite požadovanej označeným článkom ústavy, listiny a dohovoru.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť

ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa v 1. rade uznesením sp. zn. 3 Obdo 36/2012 z 27. septembra 2012 odmietol a v odôvodnení svojho uznesenia konštatoval, že prípustnosť dovolania nie je možné vyvodiť z ustanovenia § 239 OSP, a tiež konštatoval, že rozhodnutie napadnuté dovolaním netrpí ani jednou z väd vymenovaných v ustanovení § 237 OSP. Osobitne sa najvyšší súd vzhľadom na povahu námietok sťažovateľa v 1. rade v odôvodnení svojho rozhodnutia zameral na to, či konanie netrpí vadou uvedenou v § 237 písm. f) OSP, pričom v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol: „... to že odporca nebol v predmetnom konaní úspešný /o ustanovenie zástupcu/, lebo súd sa nestotožnil s jeho názorom, neznamená, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom resp. že došlo k porušeniu základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces. Ústavou garantované právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 nemožno chápať tak, že jeho naplnením je len úspech v konaní / v tomto prípade ohľadne splnomocnenia fyzickej osoby/. Všeobecné súdy poskytujú ochranu plynúcu z tohto článku ústavy tak, že postupujú v konaní a sú viazané procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, ktorých dodržiavanie je

garanciou práva na súdnu ochranu, a takýmto ustanovením je i ustanovenie § 27 O. s. p. V predmetnej veci súd prvého stupňa zistil /a konkrétne veci zastupované JUDr. P. i označil/, že ako zástupca ustanovený účastníkom podľa § 27 O. s. p., vystupuje v rôznych veciach, ktoré sú skutkovo rozdielne, teda vyvíja činnosť, pre bežnú prax neprijateľnú...

Nie je sporné, že odporca má právo zvoliť si splnomocneného zástupcu podľa § 27 O. s. p., ale nesporne pre takýto prípad vyplývajú z ustanovenia § 27 O. s. p. zákonom stanovené predpoklady, ktoré musí účastník rešpektovať a nie sa snažiť ich obchádzať.“

Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa pri odôvodnení svojho rozhodnutia (uznesenie sp. zn. 3 Obdo 36/2012 z 27. septembra 2012, pozn.) primeraným spôsobom vysporiadal s námietkou sťažovateľa v 1. rade týkajúcou sa arbitrárnosti napadnutého uznesenia odvolacieho súdu, preskúmateľným a dostatočným spôsobom vysvetlil, prečo v posudzovanom prípade nezistil prípustnosť dovolania ani podľa ustanovenia § 237 písm. f) OSP. Ústavný súd preto túto námietku sťažovateľov týkajúcu sa napadnutého postupu najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho rozhodnutia považuje za nedôvodnú. Odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu v tejto súvislosti tak predstavuje dostatočný základ pre jeho výrok, lebo najvyšší súd v potrebnej miere vysvetlil, na základe akých právnych úvah rozhodol. Ústavný súd ďalej konštatuje, že najvyšší súd v rámci dovolacieho konania aplikoval relevantné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku podľa ich účelu a zmyslu rešpektujúc tak práva sťažovateľov, preto je jeho postup v okolnostiach prípadu legitímny a právne akceptovateľný.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

Ústavný súd v závere dáva do pozornosti sťažovateľov možnosť postupu ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 poslednej vety zákona o ústavnom súde a oznamuje im, že ak v budúcnosti aj naďalej budú predkladať ďalšie sťažnosti s opakujúcimi sa nedostatkami

(nedostatok preukázania zastúpenia kvalifikovaným právnym zástupcom, nepredloženie kópií rozhodnutí, na ktoré sa sťažnosť odvoláva alebo ich napáda), na ktoré ich ústavný súd už v minulosti upozornil, môže ústavný súd takéto sťažnosti odmietnuť aj bez predchádzajúcej výzvy na doplnenie sťažnosti a svoje rozhodnutie neodôvodniť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. marca 2013